

01/11/2024

Патријарх Порфирије: Двовековна традиција Летописа Матице српске велика част и радост за свеколико Српство

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије присуствовао је 1. новембра 2024. године у свечаној дворани Матице српске у Новом Саду отварању дводневног научног скупа под називом „Два века Летописа Матице српске: часопис дугог, континуираног трајања као међународни феномен”.

Свечаном отварању научног скупа у Матици српској присуствовали су и Виокопреосвећени Митрополит бачки г. Иринеј, Преосвећени Епископ мохачки г. Дамаскин, покрајински секретар за високо образовање и науку г. Бранко Маркоски, градоначелник Новог Сада г. Милан Ђурић, свештеници и ђакони Епархије бачке, представници републичких и покрајинских органа власти, представници културних, научних и образовних установа, учесници научног скупа, чланови Матице српске, као и многобројни књижевни и научни делатници.

Свечаност је отворио проф. др Драган Станић, председник Матице српске, који је поздравио присутне и изразио задовољство због одржавања научног скупа поводом двовековног јубилеја Летописа Матице српске, најстаријег књижевног часописа у Европи, а потом је позвао Његову Светост Патријарха српског г. Порфирија да се обрати и благослови рад научног скупа. Светејши Патријарх српски г. Порфирије је у свом поздравном слову честитао двестоту годишњицу свима који се труде на благословеном делу издавања Летописа Матице српске и благословио рад дводневног научног скупа:

„Високопреосвећени владико, уважени господине Станићу, председниче Матице српске; господине Радуловићу, главни и одговорни уредниче Летописа Матице српске; уважени представници покрајинских власти; драги градоначелниче Града Новог Сада; драги часници Матице српске; драга браћо и сестре! И ја најпре да кажем да сам изузетно радостан и да се осећам благословеним од Бога што сам данас овде са вама. Кад год дођем не само у Нови Сад уопште него посебно и овде у Матицу српску, знам да сам у своме дому, у својој кући, и да овде имам увек прилику да се срећем са браћом и сестрама независно од тога ко какво задужење или послушање заузима унутар Матице српске, али и унутар шире заједнице. Овде, стога, заиста осећам велику радост. Али, овога тренутка, стојећи у овоме часном дому, у овом храму – у правом смислу те речи – српске писмености и културе, човек не може да се отме утиску да се налази на једном посебном, благословеном, а усудио бих се рећи, и светом месту са којег се више од два века у ризнице Српства сабира само оно најчистије и најплеменитије што је поникло у нашем народу, али и шире, у читавом свету. Отуда је и моја обавеза да своју реч саобразим значају овога места и величини повода нашег данашњег сабирања. Стога започињем своје поздравно слово речју која је изнад сваке речи – поменом и призивањем Имена Оваплоћеног Сина Божјег, Господа нашег Исуса Христа, Којим се божанска љубав изнова обратила човеку.

У чињеници да Свештена Писма, између осталих именовања, Бога Сина називају Логосом, Словом, Смислом, Речју, од искони се налази највеће достојанство и вредност сваке људске речи као израза наше словесности и слике наше боголикости. Али у томе је истовремено и одговорност свакога од нас да се ваљано односимо према овом скупоценом дару Божје љубави, сходно јеванђелској одредници да ћемо због својих речи бити оправдани или пак осуђени. Ову важност дара речи и одговорност према његовој употреби, разумели су само највећи у роду људском. Због тога њихове речи попут злата до данас сијају кроз таму векова, обасјавајући путеве потоњим нараштајима. Међу таквима, који су кроз духовни и интелектуални подвиг калили и усавршавали себе, били су и оснивачи ове благословене установе – мајке и чуварке нашег свеукупног националног наслеђа.

Две године пре него што ће, давне 1826. године, заслугом чувеног Јована Хаџића и других добротвора и прегалаца, у Пешти бити основана Матица српска, на иницијативу већ поменутог Георгија Магарашевића, овде, у Новом Саду, први пут излази Летопис Матице српске, књижевно-научни часопис који

ће за визију и мисију свога постојања имати сабирање српског научног, културног и уметничког блага, као и повезивање наше културе са остатком Европе и света. Чињеница да је повод данашњег сабрања двовековна традиција једног часописа као што је Летопис Матице српске, представља велику част и радост за свеколико Српство, а посебно за оне који су се заиста у овом импозантном времену трудили на његовом неупитно богатом садржају и публиковању. Међутим, у контексту сложених геополитичких прилика и константне нестабилности наших простора у прошлости – а што је често узроковало дисконтинуитете – ова годишњица се слободно може сматрати својеврсним чудом Божјим. У ово нас нарочито уверава податак да су у свету само два француска и два америчка часописа, приближног жанра Матичином Летопису, досегли оволико трајање.

Значај науке и образовања, али науке која је по Богу и образовања по образу Божјем, Црква Светосавска је увек препознавала и оберучке благосиљала. Штавише, у дугим временима ропства и немања својих државних институција, Српска Црква је преузимала на себе и улогу просветитељке свога народа. Али, када је овде, у северним крајевима Српства, засијала још једна звезда просвете и српске културе, најпре кроз поменути Летопис, Црква у њој није добила нити видела такмаца, већ су заједно, до данас, наставиле да заједничким снагама раде на оплемењивању народне душе и просвећивању његовог ума и срца. Поред тога, спона Српске Цркве као најстарије институције српског народа и Летописа Матице српске огледа се и у неговању историјског памћења као неопходног темеља за изградњу добре и срећне будућности једног народа. У том смислу, и Црква и Матица српска кроз свој Летопис, посвећено лече вечиту бољку у Срба која се заборавом зове.

Као првојерарх Цркве Српске и наследник великих и светих претходника, пријатеља и заштитника овог часног дома, честитам свима вама који се трудите на благословеном делу издавања Летописа Матице српске двестоту годишњицу ове драгоцене публикације. Уједно, одајем молитвену благодарност свим вашим претходницима, који су се својим животима уградили у странице Летописа, али пре свега уписали у странице Књиге Живота вечнога. Напослетку, честитам и свим осталим часницима Матице и целом роду нашем што се можемо назвати баштиницима овако једне вредне културне тековине какав је Летопис Матице српске. Завршавајући ово кратко и скромно поздравно слово, призивам благослов Божји на овај часни дом, молитвено се обраћајући Богу, Логосу, Спаситељу света и човека, да даде снаге и истрајности свима вама који овде вредно и предано служите на

просвећивању и изграђивању у добром и лепом, како нашег народа, тако и свих оних са којима делимо животни простор. Зато, благослов Божји и просветитељско прегалаштво Светог Саве нека вас крепе и руководе у даљем животу и раду”.

Уследила су поздравна обраћања г. Бранка Маркоског, покрајинског секретара за високо образовање и науку; г. Милана Ђурића, градоначелника Новог Сада; г. Селимира Радуловића, главног и одговорног уредника Летописа Матице српске и управника Библиотеке Матице српске. У уметничком дѐлу програма учествовали су баритон Жељко Р. Андрић и пијанисткиња Марина Милић Радовић. После свечаног отварања отпочео је радни део дводневног научног скупа поводом два века постојања Летописа Матице српске.

spc.rs